biBUła

Biuletyn Informacyjny BUŁ

5
kwiecień 2008

"Książki są jak towarzystwo, które sobie człowiek dobiera."
Montesklusz

Jerzy Giedroyc i Dziupla Kultury

WYSTAWA O JERZYM GIEDROYCIU I INSTYTUCIE LITERACKIM W PARYŻU
Jerzy Giedroyc i Dziupla Kultury

W 1946 roku Jerzy Giedroyc, Zofia i Zygmunt Hertzowie oraz Józef Czapski stworzyli Instytut Literacki. Uważali oni, że walkę z ideologią komunistyczną można wygrać przede wszystkim na obszarze kultury tj. literatury, filozofii, historii, nauki, sztuki - słowem, tych dziedzin, które kształtują wierzenia zbiorowe i postawy jednostek. Od 1947 roku ukazywał się miesięcznik Kultura, przeznaczony dla nowej polskiej emigracji politycznej oraz dla czytelników w samej Polsce, do których trzeba było próbować dotrzeć wbrew komunistycznej cenzurze. Pismo skupiło czołowych pisarzy i intelektualistów polskiego ucho dźstwa, a także - publikujących często pod pseudonimami autorów krajowych. W ramach utworzonej w 1953 roku serii Biblioteki Kultury - do dnia śmierci Zofii Hertz w czerwcu 2003 roku - ukazały się 523 tomy. W 1962 roku powstały Zeszyty Historyczne - dokumentujące najnowsze dzieje Polski. Przez wiele lat ten niewielki zespół ludzi "tworzył Polskę" dla przyszłych pokoleń. W historii Instytutu Literackiego i Kultury Zofia i Zygmunt Hertzowie - przedwojenni mieszkańcy Łodzi - odegrali decydującą rolę. Jak mówił Jerzy Giedroyc, Kultura nie mogłaby bez nich zaistnieć i przetrwać.

Zofia Hertz stała się główną bohaterką tej historii nie tylko dzięki swej energii, ale również całkowitemu oddaniu się sprawie i gotowości wzięcia na siebie zawiązanego z tym ryzyka. Zajmowała się stroną administracyjną i wydawniczą, tłumaczyła teksty, w latach 1962-1986 prowadziła w "Kulturze stałą rubrykę Hutnor krajowy. Po śmierci Jerzego Giedroycia (14 września 2000) kierowała Instytutem Literackim. Kontynuowała edycję "Zeszytów Historycznych".

Zygmunt Hertz postawił na służbę Kultury swą pracowitość i ciekawość ludzi. Był "ministrem do spraw Polaków". Organizował zaproszenia i stypendia. Opiekował się Hłaską, Polańskim i mnóstwem innych osób, które przewinęły się przez dom Kultury. Po jego śmierci w 1979 roku Instytut Literacki ustanowił corocznie przyznawaną Nagrodę Literacką im. Zygmunta Hertza. Jej laureatami był m.in. M. Brandys, J.M.Rymkiewicz, M.Jastrun, A.Wik, St.Różewicz, L.Szaruga. W styczniu 2008 roku minęła 100. rocznica urodzin Zygmunta Hertza.

We wnętrzach Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego do 19 maja 2008 roku będzie można poznać dorobek literacki tej najbardziej znanej instytucji emigracyjnej. O fytułowej Dziupli Kultury pisał Jerzy Giedroyc: *"Kiedy po wojnie postanowiłem wydawać Kulturę, przypomniałem sobie Gombrowicza i nawiązałem z nim kontakt [...] Nawiązana współpraca zaowocowała świetnym Trans-Atlantykiem, a potem Dziennikiem. Nie była to współpraca łatwa. Czesław Miłosz w pierwszym tak trudnym okresie "wybrania wolności" zakwestionował w ogóle sens pisania na emigracji po polsku, uważając, że to jest składanie rękojaśów do dziupli. Dziupla Kultury okazała się jednak nie najgorszym miejscem, bo wyszło z niej w świat i sam Miłosz, a także Gombrowicz, Jerzy Stempowski, Andrzej Bobkowski, Herling-Grudziński i także wielu innych. Nikt jednak chyba się nie orientuje, jakiego to wymagało wysiłku, nie waham się powiedzieć - poświęcenia. W moim pojęciu rola redaktora nie polega jedynie na tym, że poznaje się na czymś talencie - jest to przede wszystkim rola opiekuńcza. Rola tym bardziej trudna, że Kultura była pismem emigracyjnym, biednym, a jednocześnie przesiąkniętym chorobliwym imperatywem zachowania niezależności, a więc unikała uzależnienia się od jakiegokolwiek możnego mecenasa".*

Przewodnikiem literackim po historii Instytutu będzie Czesław Miłosz, który w swoim eseju *Początek legendy napisał: "Chciałbym, żeby w tym, co powiem o Jerzym Giedroyciu, znalazło się coś przystępnego dla młodych pokoleń. Młodym niesłychanie trudno wyobrazić sobie epokę, w której działał. A życie Giedroycia trwało długo i był on człowiekiem kilku epok".*

Już od końca lat pięćdziesiątych do Kultury przyjeżdżali liczni goście z Polski. Wśród nich byli m.in. Agnieszka Osiecka, Marek Hłasko, Jarosław Abramow-Newerly i STS, Roman Polański i Wacek Kisielewski.

W Bibliotece Kultury ukazały m.in. Dziennik Witolda Gombrowicza, Inny świat Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Zniewolony umysł Czesława Miłosza, Szkice piórkiem Andrzeja Bobkowskiego, Cmentarze i Piękni dwudziestoletni Marka Hłasko, Doktor Żywago Borysa Pasternaka. Archipelag GULag i Oddział Chorych na raka Aleksandra Sołżenicyna. Prezentowane publikacje pochodzą ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi.

Wystawie towarzyszy pokaz filmu Redaktor w reżyserii Ignacego Szczepańskiego. Do przygotowania wystawy wykorzystano fotografie z archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu, a także zdjęcia Bohdana Paczowskiego, Ignacego Szczepańskiego i Piotra Wójcika (Agencja Gazeta).

Dotychczasowe miejsca prezentacji wystawy: Biblioteka Narodowa, Sejm RP, Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie, Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka im. Łopacińskiego w Lublinie, Biblioteka Uniwersytecka im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku, Biblioteka Uniwersytecka w Gdańsku, Urząd Wojewódzki w Olsztynie, Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.
Wystawa czynna od 23 kwietnia do 19 maja 2008 roku - od poniedziałku do soboty w godz. 8.00-20.00.
Wstęp wolny.
Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego, ul. Matejki 32/38.

plakat **zaproszenie**

Jerzy Giedroyc - otwarcie wystawy

23 marca w Bibliotece Uniwersytetu Łódzkiego miało miejsce uroczyste otwarcie wystawy o Jerzym Giedroycu i Instytucie Literackim w Paryżu "Jerzy Giedroyc i Dziupla Kultury". Gości powitała pani Maria Wrocławska - dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, a uroczystego otwarcia dokonał pan Rektor UŁ prof. dr hab. Wiesław Puś Szczególnymi gośćmi tej uroczystości byli Anna Olszewska - kuzynka Zofii i Zygmunta Hertzów, Marek Krawczyk - Prezes Towarzystwa Opieki nad Archiwami Instytutu Literackiego w Paryżu, który w imieniu Towarzystwa powitał zebranych i Anna Mitkowska - Dyrektor Towarzystwa Opieki nad Archiwami Instytutu Literackiego w Paryżu i autorka wystawy. Serdecznie zapraszamy do obejrzenia wspaniałej ekspozycji. Mamy nadzieję, że prezentowane zdjęcia zachęcą Państwa do odwiedzenia gmachu BUŁ.

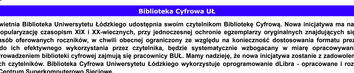

Biblioteka Cyfrowa UŁ

Z dniem 1 kwietnia Biblioteka Uniwersytetu Łódzkiego udostępnia swoim czytelnikom Bibliotekę Cyfrową. Nowa inicjatywa ma na celu przede wszystkim popularyzację czasopism XIX i XX-wiecznych, przy jednoczesnej ochronie egzemplarzy oryginalnych znajdujących się w zbiorach bibliotek. Zasób otworzonych roczników, w chwili obecnej ograniczony ze względu na konieczność dostosowania formatu prezentowanych materiałów do ich efektywnego wykorzystania przez czytelnika, będzie systematycznie wzbogacany w miarę opracowywania kolejnych roczników. Prowadzeniem biblioteki cyfrowej zajmują się pracownicy BUŁ. Mamy nadzieję, że nowa inicjatywa zostanie z zadowoleniem przyjęta przez naszych czytelników. Biblioteka Cyfrowa Uniwersytetu Łódzkiego wykorzystuje oprogramowanie dLibra - opracowane i rozwijane przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo Sieciowe.

Coroczne spotkanie...

23 kwietnia odbyło się w BUŁ tradycyjne doroczne spotkanie z kolezankami i kolegami, którzy zasłużenie odpoczywając od codziennych obowiązków związanych z pracą zawodową, nie zapominają o starych znajomych i przyjaciołach z BUŁ-u. Dziękujemy wszystkim emerytom i rencistom, którzy zechcieli uczestniczyć w spotkaniu zorganizowanym przez Związki Zawodowe "Solidarność" i ZNP.

Pamięci Gustawa Holoubka

W dniu 6 marca 2008 zmarł Gustaw Holoubek - wybitny polski aktor, reżyser, pedagog. Oddział Informacji Naukowej BUŁ przygotował okolicznościową wystawę poświęconą Jego osobie. Na ekranach zaprezentowano: plakat tytułowy, biografię aktora, wspomnienia o Nim, wykaz filmografii, inscenizacji teatralnych, nagród i odznaczeń.
Zdjęcia udostępnione Bibliotece przez Teatr Nowy w Łodzi przypominają słynną inscenizację "Dziadów" Adama Mickiewicza w reż. Kazimierza Dejmka, wystawionych w Teatrze Narodowym w Warszawie w 1967, w której Holoubek wystąpił w roli Gustawa-Konrada. W ten sposób nawiązano do obchodzonej w tym roku 40. rocznicy Wydarzeń Marcowych.
Muzeum Kinematografii w Łodzi udostępniło fotosy z filmów, w których Gustaw Holoubek zaprezentował swój kunszt aktorski. Wystawę uzupełnił wybór artykułów i recenzji. Relacja z ostatniego pożegnania Mistrza sceny polskiej zamyka ekspozycję.
Wystawę można zwiedzać na parterze w holu starego gmachu w godzinach otwarcia Biblioteki (od 8.00 do 20.00) do 30 kwietnia 2008.

Biblioteka składa serdeczne podziękowania Teatrowi Nowemu w Łodzi i Muzeum Kinematografii w Łodzi za udostępnione dokumenty.

(MK i IŁ)

BUŁ w obiektywie TVP3

Filmowa Encyklopedia Łodzi i Okolic to cykliczny program telewizyjny produkcji TVP Łódź w encyklopedycznej formie pokazujący ciekawe obiekty architektoniczne w Łodzi lub w jej okolicach. W każdym odcinku pokazywany jest inny budynek, obiekt lub miejsce Łodzi (lub okolicy). Program prowadzi znawca Łodzi Ryszard Bonisławski a relaxuje i prowadzi Jadwiga Wilenska. Pomysłodawcą i inicjatorem, a także pierwszym prowadzącym program, był Stanisław Lukawski. W lutym i marcu mogliśmy obejrzeć odcinki poświęcone Bibliotece Uniwersyteckiej. Pierwszy odcinek opowiadał o historii starego gmachu BUŁ, drugi poświęcony był nowemu budynkowi Biblioteki. Dzięki uprzejmości TVP Łódź, oba programy możemy udostępnić na naszej stronie.

Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich

23 kwietnia to szczególny dzień dla wydawnictw, księgarń i bibliotek, a zwłaszcza dla wiernych czytelników. Tego dnia, od wielu już lat, obchodzony jest uroczyście Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich.
Tradycja ta sięga roku 1926, kiedy to Vincente Clavel Andres, wydawca z Walencji, wystąpił z pomysłem zorganizowania Dnia Książki w Hiszpanii. Początkowo ów dzień miał przypadać w rocznicę urodzin Miguela de Cervantesa - 7 października. Ze względu jednak na niepewność tej daty, zdecydowano magiczny dla literatury światowej dzień przenieść na 23 kwietnia. Oznacza on datę śmierci M. De Cervantesa. W tym samym dniu przypada również rocznica urodzin i śmierci Williama Shakespeare'a i śmierci hiszpańskiego pisarza Inca Garcilaso de la Vega. Wszyscy trzej zmarli 23 kwietnia 1616 roku, przy czym daty śmierci Shakespeare'a podaje się według kalendarza juliańskiego, a pozostałych dwóch - według kalendarza gregoriańskiego. W tym samym dniu przypadają także rocznice urodzin lub śmierci innych wybitnych pisarzy, np. Maurice'a Druona, Halldóra Laxnessa, Vladimira Nabokova, Josepa Plu, Wiliama Shakespeara i Manolin Maja Valiejo.
Od 1930 roku Dzień Książki jest oficjalnym świętem narodowym w Hiszpanii, a od 1964 roku stał się świętem narodowym we wszystkich krajach hiszpanskojęzycznych. W roku 1995 UNESCO ogłosiło 23 kwietnia Międzynarodowym Dniem Książki i Praw Autorskich. Po raz pierwszy święto to obchodzono rok później, w 1996, podczas 25. Kongresu Międzynarodowej Unii Wydawców w Barcelonie.
23 kwietnia jest także dniem wręczania nagrody im. Miguela de Cervantesa, będącej odpowiednikiem Nagrody Nobla w dziedzinie literatury hiszpańskojęzycznej.

Do tradycji związanej z Dniem Książki należy wręczanie czytelnikom róży i publiczne czytanie Don Kichota w ciągu wielu dni, w kilku miejscach jednocześnie. W uroczystości tej biorą udział przedstawiciele polityki, kultury i sztuki. Zwyczaj obdarowywania czytelników różami wywodzi się z Katalonii i związany jest z jej patronem, świętym Jerzym. Legenda głosi, iż pokonał on smoka zagrażającego mieście. Z krwi krwi zabitego zwierza miały później wyrastać róże. Na pamiątkę tego wydarzenia kobiety obdarowywano czerwonymi różami, mężczyźni zaś otrzymywali od swych obulubienic książki.
W Polsce Dni Książki organizują księgarnie, biblioteki oraz rozmaite instytucje kultury. Szczególnie interesująca w obchody tego święta jest Polska Izba Książki, która podsuwa pomysły na przeprowadzenie akcji popularyzacyjnych, zbiera materiały promocyjne, prowadzi specjalną stronę internetową. W bieżącym roku ogłosiła konkurs fotograficzny zat. "Przytaiparni na czytaniu" (szczegółowe informacje na stronie www.pik.org.pl).

W ramach ogólnopolskiej tygodniowej kampanii, zaplanowano następujące imprezy:
19-20 kwietnia - weekend z różą w księgarniach całego kraju
23 kwietnia - w Warszawie, uroczysta gala, podczas której zostaną wręczone nagrody w konkursach.

(AK)

Księgozbiór Informacyjny Czytelni Oddziału Informacji Naukowej

W społeczeństwie informacyjnym, czytelnik oczekuje, że całą literaturę potrzebną do bibliografii znajdzie w komputerowych bazach danych. Można je znaleźć na stronie internetowej Biblioteki Narodowej - Biblioteka Narodowa - Katalogi i bazy danych. Składają się na nie przede wszystkim bieżące bibliografie narodowe:
Przewodnik Bibliograficzny od 1976 r.
Bibliografia Zawartości Czasopism od 1996 r.
Bibliografia Wydawnictw Ciągłych Nowych, Zawieszonych i Zmieniających Tytuł
Polonica Zagraniczne od 1993 r.
Inne bazy to:
Centralny Katalog Książek Zagranicznych za lata 1975-1986
Centralny Katalog Książek Zagranicznych od roku 1987
Centralny Katalog Czasopism zagranicznych (1986-2000)
Centralny katalog czasopism polskich, obejmujący lata 1661-1950
ISBN - Katalog Polskich Wydawców
Polska Bibliografia Bibliologiczna od 1997 r.
Bibliografia Bibliografii Polskich od 1995 r.
i inne.
Zgromadzenie literatury do bibliografii i zat wcześniejszych lub uzyskania wszelkich innych informacji jest możliwe dzięki księgozbiorowi Oddziału Informacji Naukowej. Trzon księgozbioru informacyjnego stanowią bibliografie. Na ich zbiór składają się przede wszystkim bieżące i retrospektywne bibliografie narodowe większości krajów europejskich, oraz polskie i obce bibliografie specjalne, bieżące i retrospektywne, ze szczególnym uwzględnieniem nauk humanistycznych i społecznych. Z bibliografii polskich do najcenniej wykorzystywanych należy retrospektywna Bibliografia Polska Karola Estreichera, Przewodnik Bibliograficzny, Bibliografia Zawartości Czasopism, bibliografie historyczne; Bibliografia historii polskiej Ludwika M. E. Finkla, bieżąca Bibliografia Historii Polskiej i literacka; Bibliografia Literatury *"Nowy Korbut"* i Polska Bibliografia Literacka 1944/45 -1988 (w Internecie za lata - 1990-1995). Bibliotekarze i studenci bibliotekoznawstwa korzystają z Polskiej Bibliografii Bibliologicznej i Bibliografii Bibliografii Polskich. Czytelnicy sięgają też do bibliografii regionalnych i osobowych oraz bibliografii wydawnictw ciągłych. Księgozbiór podręczny Czytelni Oddziału Informacji Naukowej skupia oprócz bibliografii inne istotne i wartościowe wydawnictwa informacyjne, takie jak: katalogi, encyklopedie ogólne i specjalistyczne, słowniki encyklopedyczne i terminologiczne, słowniki językowe, informatory o bibliotekach, archiwach i muzeach, informatory o instytucjach naukowych, księgi adresowe, spisy organizacji oraz biografie sławnych ludzi w Polsce i na świecie.

Cennym nabytkiem księgozbioru informacyjnego w ostatnim czasie jest Encyklopedia Audiowizualna Britanica. Kolekcja składa się z 24 tomów uporządkowanych tematycznie, do każdego tomu dołączona jest płyta DVD z zestawem filmów dokumentalnych. Hasła w encyklopedii dotyczą wszystkich dziedzin życia i nauki. Pogrupowane są w 20 zakresach tematycznych: Biologia, Botanika, Człowiek i medycyna, Ekonomia i gospodarka, Film i teatr, Filozofia i religia, Geografia, Geologia, Historia, Literatura, Ludy i języki, Muzyka, Nauka i technika, Sport i rekreacja, Sztuka, Ziemia i wszechświat, Zoolog. Wszystkie artykuły przedstawiające hasła i biografie napisane są przystępnym językiem, różniącym się od typowego encyklopedycznego stylu. Tekstom towarzyszą liczne ilustracje, zdjęcia, mapy.

Zapraszamy czytelników poszukujących literatury do referatów, prac licencjackich, magisterskich , doktorskich i innych, do korzystania z księgozbioru Czytelni Oddziału Informacji Naukowej.

(RF)

VIII Festiwal Nauki, Techniki i Sztuki w Łodzi

Tradycyjnie już, w okresie między świętami Wielkanocnymi a majowymi odbędzie się w Łodzi Festiwal Nauki, Techniki i Sztuki. Trwać będzie od 21 do 28 kwietnia. Tegoroczny festiwal zorganizowano pod hasłem: "Łódź w nauce i sztuce europejskiej". Imprezę przygotowuje Łódzkie Towarzystwo Naukowe przy wsparciu Urzędu Miasta Łodzi. Cała festiwalowa odbędzie się w sześć dziedzin, bieżące i retrospektywne, ze szczególnym uwzględnieniem nauk humanistycznych i społecznych. Z bibliografii polskich do najcenniej wykorzystywanych należy retrospektywna Bibliografia Polska Karola Estreichera, Przewodnik Bibliograficzny, Bibliografia Zawartości Czasopism, bibliografie historyczne; Bibliografia historii polskiej Ludwika M. E. Finkla, bieżąca Bibliografia Historii Polskiej i literacka; Bibliografia Literatury *"Nowy Korbut"* i Polska Bibliografia Literacka 1944/45 -1988 (w Internecie za lata - 1990-1995). Bibliotekarze i studenci bibliotekoznawstwa korzystają z Polskiej Bibliografii Bibliologicznej i Bibliografii Bibliografii Polskich. Czytelnicy sięgają też do bibliografii regionalnych i osobowych oraz bibliografii wydawnictw ciągłych. Księgozbiór podręczny Czytelni Oddziału Informacji Naukowej skupia oprócz bibliografii inne istotne i wartościowe wydawnictwa informacyjne, takie jak: katalogi, encyklopedie ogólne i specjalistyczne, słowniki encyklopedyczne i terminologiczne, słowniki językowe, informatory o bibliotekach, archiwach i muzeach, informatory o instytucjach naukowych, księgi adresowe, spisy organizacji oraz biografie sławnych ludzi w Polsce i na świecie.

8 Festiwal Nauki, Techniki i Sztuki w Łodzi

Imprezy te, których jest zwykle bardzo wiele, są przygotowywane z myślą o wszystkich grupach wiekowych i społecznych mieszkańców Łodzi i regionu. Organizatorzy liczą szczególnie na aktywny udział młodzieży ze szkół wyższych i średnich, którzy dzięki festiwalowi będą mieli szansę poszerzenia swoich zainteresowań i wiedzy. Jak co roku w festiwalu weźmie udział Uniwersytet Łódzki wraz z Biblioteką Uniwersytetu Łódzkiego. BUŁ zaprasza do udziału w wycieczkach po starej i nowej części gmachu, podczas których będzie można zapoznać się z jej tradycjami i współczesnym, najnowocześniejszym obliczem. Wycieczki odbędą się w terminach: 21.04.2008 od godz. 11.00 do godz. 12.30 oraz w godzinach popołudniowych od godz. 16.00 do godz. 17.30 w dniu 22.04.2008. Do udziału w festiwalu zapraszamy wszystkich, od najmłodszych do najstarszych.

(DP)

Nukat, zdjęcia z Konferencji

Na stronie NUKAT-u można obejrzeć zdjęcia z Międzynarodowej konferencji z okazji 5-lecia istnienia katalogu centralnego NUKAT, "Rola katalogu centralnego NUKAT w kształtowaniu społeczeństwa wiedzy w Polsce", która odbyła się w Warszawie w dniach 23-25 stycznia 2008 r.

Polecamy - wybrane nowości książkowe BUŁ (01.IV.2008)

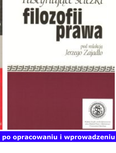

(książki będą dostępne dla Czytelników po opracowaniu i wprowadzeniu do bazy)